

Handläggare
Gunilla Olofsson
Telefon: 08 508 25 605

Yttrande över stadsrevisionens rapport "Ensamkommande flyktingbarn" (10/2013)

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden hänvisar till detta tjänsteutlåtande som yttrande över revisionsrapporten.
2. Omedelbar justering

Gillis Hammar
Förvaltningschef

Fredrik Jurdell
Avdelningschef

Sammanfattning

Stadsrevisionen har genomfört en granskning av stadens mottagande av ensamkommande flyktingbarn. Granskningen visar att förbättringar har skett av handläggning och rutiner sedan år 2006 då landets kommuner fick ansvaret för mottagandet. Förvaltningen samverkar kontinuerligt med inblandade parter inom området med syfte att förbättra och utveckla arbetet. Förvaltningen delar huvudsakligen revisorernas sammanfattande slutsatser och bedömningar som framförs i granskningsrapporten. Förvaltningen bedömer det som positivt att en granskning har gjorts av ansvarsområdet ensamkommande barn och unga och att angelägna utvecklingsfrågor lyfts fram. Förvaltningen instämmer i att behov finns av att utforma ett statistiksystem som gör det möjligt att få en bättre överblick över antalet ensamkommande barn och unga i staden. I rapporten framförs det synpunkter om att det saknas uppgifter om antalet flyktingbarn som försvinner. Förvaltningen vill förtydliga detta med att det på en övergripande nivå inte finns någon sådan sammanställning. Detta innebär dock inte att ansvariga stadsdelsnämnder saknar uppgifter.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av strategiska enheten inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor.

Bakgrund

Revisionsrapporten ”Ensamkommande flyktingbarn” har överlämnats till arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden och överförmyndarnämnden samt stadsdelsnämnderna Spånga-Tensta och Farsta för yttrande. Rapporten har överlämnats för kännedom till kommunstyrelsen och samtliga stadsdelsnämnder. Yttrandet ska ha inkommit till revisorsgrupp 1 senast den 10 februari 2014.

Ärendet

Sammanfattning av rapporten

Stadsrevisionen har genomfört en granskning av stadens mottagande av ensamkommande flyktingbarn. Syftet med granskningen är att bedöma om stödet till målgruppen är ändamålsenligt och om samverkan fungerar tillfredställande.

Granskningen berör målgruppen ensamkommande barn och unga som söker asyl och inte fyllt 18 år. Fokus ligger på asylsökande som fått anvisning från Migrationsverket och gruppen som därefter fått uppehållstillstånd.

Granskningen omfattar arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden, överförmyndarnämnden samt stadsdelsnämnderna Farsta och Spånga-Tensta.

Granskningen utgår från följande frågor:

- Vilket stöd erbjuds de ensamkommande flyktingbarnen?
- Hur är stadens mottagande av ensamkommande flyktingbarn organiserat?
- Är roller och ansvar mellan olika interna och externa aktörer tydligt?
- Hur sker samverkan mellan olika interna och externa aktörer?
- Vilken uppföljning sker på individnivå samt för gruppen som helhet?
- Hur sker återsökningarna av medel från migrationsverket?

Granskningen resulterar i nedanstående sammanfattande slutsatser och bedömningar:

Behov finns av en förbättrad helhetsyn och rutiner för när barn försvinner.

Det saknas uppgifter om antalet ensamkommande flyktingbarn som försvinner i Stockholms stad, enligt granskningen. I granskningen

konstateras att rutiner behövs kring hur frågan ska hanteras. Stor risk finns för att denna grupp barn utsätts för människohandel.

Mottagandet av ensamkommande barn och unga i Stockholm bör utvecklas.

Principen ”en väg in” följs inte alltid av Migrationsverket och boenden kan ibland få information om anvisningar och uppehållstillstånd före stadsdelsnämnderna. Socialjouren registrerar inte inkommande anvisningar/anmälningar i stadens socialregister (paraplysystemet). Detta kan innebära att rättssäkerheten i handläggningen brister kring de ensamkommande flyktingbarnen.

Kommunikationen och samverkan inom staden bör förbättras.

Samverkan mellan överförmyndarnämnden och stadsdelsnämnderna måste utvecklas och rutiner för detta behöver fastställas.

Utveckla samverkan och tydliggör ansvarsfrågor med landstinget.

Granskningen visar att det finns flera exempel på där samverkan inte fungerar och där ansvaret är otydligt. Utgångspunkten ska vara den av staden antagna BUS-överenskommelsen.

Tillsättning av särskilt förordnad vårdnadshavare sker inte i enlighet med lagstiftningen.

Den muntliga överenskommelsen som finns mellan socialnämnden och överförmyndarnämnden kring ersättning för arvodering av särskilt förordnade behöver tydliggöras genom beslut i nämnderna för att säkerställa ansvar och roller.

Uppföljning av gruppen som helhet bör utvecklas.

Granskningen visar att uppföljning sker på individnivå där stadens riktlinjer kring handläggning och dokumentation följs. Bedömningen är att en uppföljning också borde ske på gruppnivå för att stadsdelsnämnderna ska få en helhetssyn på stödet till målgruppen.

Återsökning av medel från Migrationsverket har förbättrats.

Rutiner och system för återsökning finns hos både arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna, enligt granskningen. Detta minskar risken för att återsökning av kostnader från Migrationsverket inte sker. Enligt granskningen återsöktes ca 140 mnkr under år 2012. Oklarheter finns kring vem som bör ha ansvaret för att överklaga avslagsbeslut från Migrationsverket.

Med anledning av resultatet av granskningen fick nämnderna som granskades förslag till förbättringar och socialnämnden gavs följande rekommendationer:

- Ett system behöver utvecklas som gör det möjligt att få en bättre överblick över antalet ensamkommande barn och unga i staden, med information om var i mottagningsprocessen de befinner sig och vilken typ av stöd de erhåller.
- Uppgifter och statistik behöver tas fram angående ensamkommande barn och unga som försvinner/avviker. Fortsätt arbete behövs med att utveckla rutiner för hur man ska hantera barn som försvinner.
- I samverkan med Migrationsverket behöver arbetet fortsätta med att säkerställa att informationsöverföringen mellan Migrationsverket, socialjouren och stadsdelsförvaltningarna sker på ett korrekt sätt.
- Socialjouren ska registrera inkomna anmälningar/anvisningar angående ensamkommande barn och unga från Migrationsverket i stadens socialregister (paraplysystemet).
- I stadens riktlinjer bör det klargöras vem som initialt ska göra en primär bedömning av skyddsbehov och eventuell behov av tillfällig placering i annat boende när uppgifter har inkommit om att ett ensamkommande barn bor hos närstående i någon av stadens stadsdelar.
- I samråd rekommenderas både socialnämnden och överförmyndarnämnden att tydliggöra den muntliga överenskommelse som finns mellan nämnderna när det gäller ersättningar för särskilt förordnad vårdnadshavare.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen bedömer det som positivt att en granskning har gjorts av ansvarsområdet ensamkommande barn och unga.

Ensamkommande barn och unga utgör en utsatt grupp. Rutiner som garanterar rättsäkerhet i handläggningen är av stor betydelse för dessa barn. Genom granskningen tydliggörs angelägna utvecklingsfrågor. Granskningen visar också att förbättringar har skett av handläggning och rutiner sedan år 2006 då staden fick ansvaret för mottagandet och att handläggningen på individnivå följer stadens riktlinjer för handläggning och dokumentation av barn- och ungdomsärenden. Vidare visas att ett rutinmässigt återsökande sker från Migrationsverket av kostnader för vård och boende (totalt ca 140 mnkr för år 2012).

Antalet ensamkommande flyktingbarn som tas emot av Sverige har kontinuerligt ökat sedan år 2006 då ansvaret för mottagandet fördes

över från staten till landets kommuner. Enligt preliminära uppgifter för år 2013 tog Stockholms stad emot totalt 390 ensamkommande flyktingbarn varav 165 anvisades till staden.

Förvaltningen samverkar kontinuerligt med inblandade interna och externa parter inom området. Med syfte att förbättra och utveckla arbetet träffar förvaltningen bl.a. Migrationsverket, Sveriges kommuner och landsting (SKL) och Kommunförbundets i Stockholms län (KSL) tillsammans med andra kommuner i landet och i Stockholmsregionen. Frågorna som berörs inkluderar hälso- och sjukvård, skola och utbildning, fritid, överförmyndarfrågor, sociala insatser och boendefrågor samt familjeåterförening.

Förvaltningen delar huvudsakligen revisorernas sammanfattande slutsatser och bedömningar som framförs i granskningsrapporten, men önskar komplettera bedömningarna med nedanstående kommentarer.

Socialnämnden rekommenderas i rapporten att ta fram ett statistiksystem som gör det möjligt att få en bättre överblick över antalet ensamkommande barn och unga i staden, med information om var i mottagningsprocessen de befinner sig och vilken typ av stöd de erhåller. Förvaltningen instämmer i behovet.

I rapporten framförs det synpunkter om att det saknas uppgifter om antalet flyktingbarn som försvinner. Förvaltningen vill förtydliga detta med att det på en stadsövergripande nivå inte finns någon sådan sammanställning. Detta innebär dock inte att ansvariga stadsdelsnämnder saknar uppgifter. Förvaltningen instämmer i bedömningen att rutiner bör utarbetas för hur frågan ska hanteras. Inom ramen för ett länsövergripande KSL-projekt kring ensamkommande flyktingbarn, togs en checklista fram under 2012, med syfte att förebygga försvinnanden. Vidare har frågan diskuterats med stadens juridiska avdelning kring vem som ansvarar för och när en polisanmälan ska ske. Förvaltningens bedömning är att frågan är svår att hantera helt tillfredställande, då staden inte rör över de mest kritiska omständigheterna som kan leda till att ett barn försvinner.

Förvaltningen har sedan ansvaret för mottagandet överfördes till kommunerna haft kontinuerliga samverkansmöten med Migrationsverket kring gemensamma rutiner. I samband med utformningen av stadens riktlinjer kring ensamkommande barn och unga enades staden och Migrationsverket om principen ”en väg in”, d.v.s. att den initiala anvisningen av ensamkommande flyktingbarn

till Stockholms stad skulle ske via stadens socialjour. Vidare har synpunkter framförts till Migrationsverket om att ansvarig stadsdelsnämnd är den myndighet som ska informeras efter att en anvisning har skett av ett barn. Förvaltningen kommer att fortsätta arbetet med att förankra rutinerna. Förvaltningen instämmer i granskningsrapportens synpunkter om att socialjouren som huvudregel ska registrera, till socialjouren inkomna anvisningar/anmälningar som avser ensamkommande flyktingbarn, i stadens socialregister (paraplysystemet).

Synpunkter framförs om att det i ”stadens riktlinjer för handläggning av ärenden gällande ensamkommande barn och ungdomar” bör klargöras vem som initialt ska göra en primär bedömning av skyddsbehov och eventuellt behov av tillfällig placering i annat boende när uppgifter har inkommit om att ett ensamkommande barn bor hos närstående i någon av stadens stadsdelar. Förvaltningen kommer att se över riktlinjerna med anledning av revisorernas synpunkter.

Förvaltningen delar bedömningen om att samverkan mellan överförmyndarnämnden och stadsdelsnämnderna måste utvecklas och att rutiner för detta behöver fastställas. En rekommendation ges till både socialnämnden och överförmyndarnämnden om att den muntliga överenskommelsen som finns mellan nämnderna kring ersättning för arvodering av särskilt förordnade ska tydliggöras genom beslut i nämnderna, för att säkerställa ansvar och roller. Förvaltningen är positiv till rekommendationen.

Förvaltningen delar uppfattningen om att samverkan med hälso- och sjukvården behöver utvecklas och vill klargöra att ett sådant arbete kring barn och unga pågår. Utgångspunkten är den av staden och landstinget antagna överenskommelsen om samverkan kring barn och unga med behov av särskilt stöd (BUS-överenskommelsen). Syftet är att bl.a. förtydliga ansvar och samverkan kring olika målgrupper. Gruppen ensamkommande flyktingbarn innefattas i detta arbete.

Bilagor

1. Revisionsrapport10/2013: Ensamkommande flyktingbarn